Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIII. Cena lista je $4.00. Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., četrtek, 1. aprila (April 1st) 1920. Subscription $4.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 77.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

MESTNI PISARNIŠKI USLUŽBENCI SO PRENEHALI Z DELOM.

OGNJEGASCI SO POSLALI ULTIMAT.

Mestni očetje pa še razpravljajo o povišanju mezde, kakor da se jim nikamor ne mudi.

Chicago, Ill. — Mestni pisarniški uslužbenci so prenehali z delom, ker so spoznali, da se mestni očetje ne ozirajo na njih zahteve. Med tem ko so mestni očetje razpravljali o povišanju mezde, kakor da gre vse normalno pot, so pred mestno hišo stali pisarniški uslužbenci, ki so ustavili delo, in se razgovarjali o položaju.

Mestna seja je zaključila, ne da bi mestni očetje odobrili proračun, ki priporoča, da se uslužbencem poviša mezda za deset odstotkov. Do odobrenja so manjkali trije glasovi. Mestna seja je končala, da se mestni očetje zopet snidejo prihodnji dan na seji ob desetih dopoldne. Položaj je pa tak, da pisarniški uslužbenci, policaji in ognjegasci ne bodo sprejeli 10-odstotnega povišanja mezde.

Predsednik organizacije ognjegascev je sporočil pismeno županu, da bo devetdeset odstotkov ognjegascev položilo rezignacijo, če mestni svet ne bo ravnal z njimi pravično. To je ultimat. Ognjegasci zahtevajo pravico in nič drugega, če te pravice ne dobe, se bodo zahvalili za službo. Kaj se lahko zgodi, če mesto ostane brez požarne brambe v slučaju požara, je pa lahko uganiti. Požar se ne more gasiti s samimi novinci, ki nimajo najmanjšega pojma o gašenju požarov. Če postane položaj res tako resen, tedaj pade odgovornost in krivda na mestne očete, ki niso imeli časa, da bi mislili, da mestni uslužbenci tudi trpe zaradi draginje.

Prišlo je že tudi do rabuk. Otto Brindell je rekel načelniku Alcockovih stenografov Otis Washburnu, da naj preneha z delom. Washburne je odklonil. V tem trenotku je priletela od nekje pest na Washburnov nos s tako silo, da je padel na tla in mu je pričela cureti kri iz njega.

Ljudje so prišli plačevati davek za vporabo vode, a povsod so bile tablice, da so pisarne zaprte, ker so pisarniški uslužbenci na stavki. Poleg pa bilo navodilo, da se naj plačajo davki pri Adams ekspresnih družbah. Ljudje so godrnjali in rekli, od kedaj so bili davčni uradi poverjeni ekspresnim družbam. Nekateri so odšli domov in izjavili, da ne plačajo davka, dokler ne bodo pisarne v mestni hiši odprte, ker je to edino pravo mesto za plačevanje davkov.

Vsa mestna hiša je zastražena s policijskimi stražniki, v pisarnah pa delo počiva. Nikjer ni slišati tipkanja pisalnega stroja, življenje in drvenje sta v mestni hiši izumrli in od povsod zija nepreneslјiva praznota nasproti.

Nadzorniki, ki pregledujejo mleko, so izjavili, da tudi prenehajo z delom, če ne dobe povišanja mezde. Zopet druga zmešnjava, povzročena po malomarnosti mestnih očetov. Vsakdo lahko že zdaj ugane, kakšno mleko bodo dobivale stranke, če preneha nadzorstvo nad pasterizacijo mleka. To zmešnjavo bodo najbolj občutili maleneki, ki so odvisni od pasteriziranega mleka.

Ko je prišel na glasovanje proračun z desetimi odstotki povišanja

(Dalje na 2. strani).

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno in hladno. Zapadni vetrovi. Temperatúra v zadnjih 24. urah: najvišja 61, najnižja 52. Solnce izide ob 5:34, zaide ob 6:14.

JUGOSLOVANSKE ČETE SO VZELE ITALIJANOM KLJUČ DO SKADRA.

Pariz, 31. marca. — Jugoslovanske čete so okupirale Taraboš, ki je ključ do Skadra, katerega so zasedle Italijani pred nekaj dnevi. Taraboš se nahaja v gorskem prelazu in Jugoslovani so tam že postavili topniške baterije, ki dominirajo Skader, vsled česar Italijani ne bodo mogli ostati v Skadru.

SKRBNO IZDELANA ZVIJAČA JE SPODLETELA.

PSEUDODAVKARJI SO IZPRAZNILI KLET.

Zdaj delajo pokoro za svoj greh v zaporu.

Chicago, Ill. — Žganje ima v današnjih dneh skoraj tako ceno kot zlato. Žganjepitju podvrženi ljudje plačujejo cene, ki jih zahtevajo tihotapci, ne da bi zabavljali, da so previsoke. Žganjarji hočejo imeti žganje, pa naj stane, kar hoče. Po ceni ne vprašajo, ampak le po žganju. Zaradi tega ima žganje tako visoke cene, da vabi ljudi, da postanejo tihotapci in kuhajo žganje in prodajajo, če ga ne znajo kuhati, ali pa študirajo, na kakšen način bi ukradli večjo zalogo žganja, da jo spravijo v denar. Prohibicija je torej ustvarila nove grešnike, ki se ne brigajo, kaj je zapisano v zakonikih, ker jih mika denar.

Ta mikavost po denarju, po visokem zaslužku v času verižništva in oderuštva, je menda povzročila, da se je včeraj pripeljalo na dom Frank Rehma v Lake Genevi sedem mož, ki so povedali, da so prišli zaplenit žganje, ki ga ima Rehm v svoji kleti. S sabo so imeli dva avtomobila in izkazali so se z izkazili, ki so bili podpisani od bivšega davkarja Smietanka, da so davčni uradniki. Naložili so najprvo tovorni avtomobil z žganjem, na kar so žganje naložili še na pasažirski avtomobil. Ko je bilo žganje naloženo, je moral čuvaj iti z njimi, ki je stražil drago pijačo. Odpeljali so ga petnajst milj daleč, na kar so ga izpustili.

Ko so dozdevni davčni uradniki odpeljali žganje, so postali sosedje pozorni. Obvestili so takoj šerifa okraja McHenryja o dogodku, ki je takoj odredil podšerifa, da se poda na lov na dozdevne davčne uradnike. Po daljši gonji je šerifska patrulja dohitela dozdevne davčne uradnike in jih seveda tudi aretirala.

Šerif Stewart je kasneje podal izjavo, da je Tom Karagenus vozil tovorni avtomobil, John Getz pa drugi avtomobil. Z njima so bili še sledeči: Ed Junger, Francis Sancel, Joe Florian, Joe Raydl, ki trdi, da je policaj v Cicero, in Rudolf Loula, ki pravi, da je davčni uradnik. Pokazal je izkazilo ki je bilo podpisano od Julius Smietanka, bivšega davkarja. Ravno ta podpis, ker so ljudje vedeli, da Smietanka ni več davkar, je napravil ljudi skeptične, da niso verjeli, da imajo opraviti z davčnimi uradniki.

John Rehm je zet veletrgovca z opojnimi pijačami in se zdaj nahaja v Kaliforniji. Njegovo hišo in žganje je stražil najet čuvaj.

KAPITALISTIČNI MILJONI PODPIRAJO MEDCERKVENO "HUMANITARNOST".

Washington, D. C. — Vodstvo "Svetovnega medcerkvenega gibanja" naznanja: "Kralji ameriških financ in industrij so vrgli miljone dolarjev na tehtnico za podporo našega humanitarnega programa. Bogastvo Wall Streeta zastopano po glavnih multimiljonarskih grupah, nam je na razpolago v naši kampanji proti rdečkarstvu in podobnim zlom." — ((Izjava je sama na sebi tako jasna, da je vsak komentar nepotreben.)

ALI MISSISSIPI REŠI ŽENSKO VOLILNO PRAVICO?

Podgovernerjev glas je odločil v prilog ženski volilni pravici.

IZID GLASOVANJA JE RAZBURIL GLASOVE V DOVERJU, DEL.

Jackson, Miss. — Poslancem in sentorjem v državnih legislaturah se prav nič ne mudi sprejeti žensko volilno pravico, čeprav vsak profesijonalni političar starih strank nosi demokracijo na jeziku in se obnaša, kot da je največji in najvnetejši zagovornik demokracije. Vprav ženska volilna pravica, ki trka na vrata legislatur, da jo sprejmejo, pokazuje, kaj smatrajo nekateri poslanci in senatorji v državnih legislaturah za demokracijo. Prohibicija, ki ni poboljšala niti enega pijanca, ki zdaj doma kuhajo in mešajo razne strupe, da si doma in na skrivnem omamijo možgane, je bila sprejeta tako hitro, kakor da da bi bila res od njenega sprejema odvisna rešitev sveta. Z žensko volilno pravico je seveda drugače. Nekateri profesijonalni političarji, ki se sicer kar cede demokracije na jeziku, smatrajo volilno pravico za poseben privilegij moških, zaradi tega tudi intrigirajo na vse mogoče načine, da preprečijo njen sprejem. To dokazujejo dogodki, ki so se odigrali v raznih legislaturah.

V tukajšnji legislaturi je prišla v senatu na dnevni red rezolucija, ki se je izrekla za žensko volilno pravico. Ko je prišlo do glasovanja, so bili glasovi enaki. Glas podgovernerja Casteela je odločil, da je bila rezolucija sprejeta. Med nasprotniki ženske volilne pravice se je pojavilo seveda presenečenje, kajti prepričani so bili, da je ženska volilna pravica pokopana za letošnje legislaturno zasedanje, ker je senat že enkrat odklonil rezolucijo. Rezolucija je prišla zopet na dnevni red, ko so bili nekateri senatorji odsotni, ki niso zelo naklonjeni ženski volilni pravici. In tako je bila rezolucija sprejeta, ki jo črtijo vsi sovražniki prave demokracije.

Takoj po odglasovanju so bile razposlane brzojavke vsem odsotnim poslancem, da se vrnejo nemudoma v glavno mesto, ker pride rezolucija za sprejem ženske volilne pravice na dnevni red. V poslaniških krogih govore, da bo v zbornici glasovala večina za rezolucijo. Če legislatura odobri rezolucijo, tedaj je ženska volilna pravica rešena.

Država Mississippi je prva odobrila narodno prohibicijo, torej bi logično morali vsi poslanci glasovati za žensko volilno pravico.

Governer Russel izjavlja, da je napravil na senat apel, naj spremeni svoj prvi zaključek glede ženske volilne pravice.

Dover, Del. — V politiČnih krogih so sodili, da je rešitev ženske volilne pravice odvisna od te države, ki je republikanska. To pomeni, da ima republikanska stranka večino v legislaturi. Zdaj je pa nenadoma došla vest, da je senat v Mississippiju sprejel žensko volilno pravico in da zbornica prav zanesljivo glasuje zanjo. Ta vest je povzročila razburjenje v političnih krogih.

Republikanski senatorji in poslanci so sklicali takoj sejo in T. Coleman, zaupnik republikanske stranke, je priporočil, da senatorji glasujejo za žensko volilno pravico. Dva republikanca sta sicer po končani seji izjavila, da ni spremembe v položaju, kar pa seveda nihče ne verjame.

Vse zakulisne poteze profesijonalnih političarjev starih strank pokazujejo, da ne gre toliko za demokracijo, ampak da je vse skupaj navadna strankarska politična igra. Profesijonalni politiČarji obeh starih strank gredo za tem, da lahko trdijo, da si je njihova stranka pridobila v boju za žensko volilno pravico največ zaslug.

VAŽNO ZA JUGOSLOVANE, ODHAJAJOČE V STARI KRAJ.

Washington, D. C. — (Iz urada posl. drž. SHS.) — Poslaništvo države SHS. je prejelo od poslaništva države SHS. v Parizu obvestilo, da opozori jugosl. državljane, ki odhajajo v stari kraj prek Francije, da ne kupijo voznega listka za francoske železnice, ampak naj kupijo vozni listek samo do francoskega pristanišča.

"TUREK MORA ITI IZ EVROPE!"--WILSON.

Predsednik očteva entento, ker se zanima le za ekonomski plen v Turčiji.

NA TURŠKEM KIPI BOLJ IN BOLJ.

Berlin, 31. marca. — V Turčiji se bliža splošnja revolucija. Izgredi in protesti proti okupaciji Carigrada se vrše povsod. Mala Azija je vulkan. Nemiri se vrše tudi na Bolgarskem, Rumunskem in v Črni Gori.

Washington, D. C., 31. marca.— Državni tajnik Colby je včeraj obelodanil noto predsednika Wilsona, ki vsebuje odgovor zaveznikom na njihovo vabilo, da naj Združene države prisostvujejo sklepanju miru s Turčijo. To je prvi diplomatični dokument, ki ga je podpisal Colby.

Jedro Wilsonove note je: **Turčija mora iti iz Evrope; kar so do zdaj storili zavezniki v Turčiji, je le njim v korist in v škodo Ameriki, Rusiji in nevtralnim državam; zavezniki se morajo posvetovati tudi s Rusijo o usodi Carigrada; ameriška vlada ne bo odobrila mirovne pogodbe, če ameriški državljani ne dobe enakih pravic v Turčiji kot državljani onih držav, ki sklepajo mirovno pogodbo.**

Nota je bila poslana 24. marca francoskemu ministrskemu predsedniku Millerandu.

V začetku note pravi Wilson, da se mu ne zdi umestno v sedanjih okoliščinah, da bi imela Amerika delegata pri pogajanjih o miru s Turčijo, toda on čuti, da je ameriška vlada zelo zainteresirana v svetovni mir in vsledtega je opravičena podati svoje mnenja z ozirom na težka vprašanja v zvezi s turško mirovno pogodbo. Amerika sicer ni bila v vojni s Turčijo, toda bojevala se je z glavnima zaveznikoma Turkov in tako je indirektno pomagala k porazu Turčije.

Dalje pravi Wilson, da on razume položaj, radi katerega so se zavezniki odločili, da obdrže sultana v Carigradu, toda argumenti, ki govore proti temu so močnejši in zavezniki jih ne smejo prezreti. Zavezniki so se večkrat izrazili, da mora biti konec turškega gospodstva v Evropi in na to ne smejo zdaj pozabiti. Nadalje se morajo zavezniki ozirati na Rusijo pri odločevanju usode Carigrada, kajti pozabiti ne smejo, da so Dardanele vitalnega pomena za gospodarstvo Rusije in o tem vprašanju so že imeli gotove pakte s prejšnjo rusko vlado.

Kar se tiče gospodarskih interesov, ki si jih dele Anglija, Francija in Italija v Turčiji, bi Wilson rad imel več pojasnil, predno more izreči pošteno sodbo, vendar pa obžaluje, da so se omenjene tri velesile doslej zanimale le zase, ne pa za državljane drugih sil.

Amerika se zanima za bodočnost Armenije in Wilson je mnenja, da Armenija naj dobi Trebizond ob Črnem morju. Palestina, Mezopotamija, Sirija in Arabija naj pridejo pod upravo zaveznikov.

Končno svari Wilson, da ameriška vlada ne bo odobrila mirovne pogodbe s Turčijo, ako ne bodo državljani Amerike in katerekoli druge države imeli enakih gospo-

(Dalje na 2. strani).

GENERALNI ŠTRAJK NA DANSKEM ZA USTANOVITEV REPUBLIKE.

Sstavko je prišla tudi proklamacija republike. Demonstracije v Kopenhagnu proti kralju. Socialisti bodo organizirali provizorično vlado. Nazadnjaki se potegujejo za kralja.

Kopenhagen, 31. marca. — Voditelji raznih konservativnih političnih frakcij se trudijo za kompromis med socialisti in kraljem. Konservativci bi radi, da socialisti odložé generalni štrajk, dokler se ne izvrše volitve za novi parlament.

Kodanj, Danska, 31. marca. — Danes o poldne je danska socialistična stranka v zvezi z delavskimi strokovnimi organizacijami poklicala delavstvo na generalni štrajk in v istem momentu so socialisti proklamirali republiko. Pričakuje se, da v četrtek bo vse industrijalno življenje na Danskem suspendirano. Kriza je resna, kajti kralj Kristijan se zanaša na svojo policijsko armado, da ga vzdrži na prestolu.

Kralj je včeraj povedal socialistični deputaciji, da ne bo preklical svoje naredbe za odslovitev Zahlejevega kabineta, pa naj se zgodi kar hoče. Socialistična deputacija je kralju odprto zagrozila, da v štirinadvajsetih urah ne bo več kralj, ako ostane pri svoji trmi.

Takoj po vrnitvi deputacije so socialistični poslanci izdali manifest, ki se mu drugim glasi:

"Naše geslo je drastično demokratiziranje naše ustave — republika in parlament z eno samo zbornico na temelju splošne volilne pravice obeh spolov pričenši z 21. letom."

Sinoči so se ponovile demonstracije proti kralju. Tisočglave množice so napolnile štirikot pred kraljevo palačo in odmevali so klici: "Doli s kraljem! Živela republika!" Kralj je poslal na ulice tisoče policajev, ki z nasajenim bajoneti korakajo po ulicah. Močna vojaška garda stoji okrog kraljeve palače in vladnih poslopij pred palačo je postavljenih nekaj topov in strojnic.

Voditelji generalnega štrajka bodo še danes organizirali provizorično socialistično vlado.

100 PALMERJEVIH ŽRTEV NE BO DEPORTIRANIH.

Washington, D. C. — Delavski department je javil te dni, da bo v kratkem izpuščenih na svobodo več kot sto članov komunistične in komunistično-delavske stranke, ki so bili o Novem letu aretirani in pridržani za deportiranje. Naredba za deportiranje je preklicana, ker ni dovolj dokazov proti komunistom, a drugič so gotovi politični(!) vzroki. V Detroitu je bilo izpuščenih 13 aretirancev.

PONAREJENI DVAJSETAKI SO V PROMETU.

Chicago, Ill. — V prometu so ponarejeni dvajsetaki. Na bankah so odkrili tri take bankovce. V teh bankovcev ni svile, podoba Clevelanda izgleda, kakor da so jo jedli molji, številke so iz vrste in bankovec se čuti pod prsti trd in kot da je namazan z mastjo. Vsakdo naj pazno ogleda dvajsetak, preden ga sprejme, da ne bo ogoljufan.

DAR ZA OSNOVANJE KNJIŽNICE V BELGRADU.

Washington, D. C. — Poslaništvo države SHS. naznanja, da je Carnegijeva ustanova za mednarodni mir darovala sto tisoč dolarjev za ustanovitev knjižnice v Belgradu. Načrti za knjižnico so že izdelane in gradnja se kmalu prične.

NEMČIJA STOJI PRED NOVO, VELIKO KRIZO.

Ententa je dovolila, da Ebert lahko pošlje armado nad delavce v Ruhru

NOVA GENERALNA STAVKA.

Pariz, 31. marca. — Danes se poroča, da je francoska vlada zavrgla prošnjo Nemčije za vstop njenih čet na nevtralno ozemlje v Ruhru.

London, 31. marca. — Iz Muensterja je dospelo danes poročilo, da so se pričele nemške vladne čete pomikati proti Ruhru, ki je pod kontrolo spartakovcev kljub grožnji radikalnega delavstva v Berlinu, da izbruhne nova generalna stavka tisto minuto, ko vlada začne ofenzivo proti delavskim svetom. Iz Berlina javljajo o novih vstajah v raznih krajih Nemčije. Berlinski delavci zahtevajo, da vlada odslovi generala Wattera, ki je vrhovni poveljnik narodne garde na westfalski fronti.

Berlin, 31. marca. — Novi ministrski predsednik Mueller je včeraj naznanil v nar. skupščini, da je poslaniški svet v Parizu dovolil Nemčiji, da lahko pošlje vojaške čete na nevtralni teritorij v Ruhru za potlačenje spartakovske republike pod pogojem, da armada ne sme presegati števila vojakov kolikor je določil Foch. Operacije lahko trajajo dva ali tri tedne.

Narodna skupščina je izrekla zaupnico novi vladi. Poslanci ekstremne desnice in ekstremne evice (neodvisni socialisti) so glasovali proti zaupnici.

Berlin, 31. marca. — Nemčija stoji pred novo krizo. Delavski sveti v Westfaliji so zavrgli ultimat vlade in vlada se pripravlja za ofenzivo proti rdeči armadi. Istočasno so zastopniki Lige nemških strokovnih unij, Zveze pisarniških uslužbencev, stranke neodvisnih socialistov in komunistične stranke sklenili, da pozovejo delavstvo na generalni štrajk v tistem momentu, ko prične narodna garda z operacijami proti spartakovcem v Ruhru.

Vesti o novih nemirih prihajajo iz Gdanskega in Karlsruha. V Mannheimu so bile včeraj velike delavske demonstracije proti narodni gardi. Iz Ruhra je prišla vest, da so delavci že pripravili dinamit za razdejanje plavžev in rudnikov v slučaju okupacije, toda ta vest je neosnovana.

Gessler, novi vojni minister, je izjavil: "Vlada še ni odredila, da narodna garda napade delavce v Ruhru, pač pa se še vedno pogaja z delavskimi sveti. Storili bomo vse, kar je mogoče, da preprečimo novo prelivanje krvi in novo nesrečo."

Muelheim, Westfalska, 31. marca. — Čete delavskih prostovoljcev se zbirajo na vseh krajih in pomikajo na fronto. Poveljniki na wesdski fronti pravijo, da bodo prej umrli na bojišču, kot pa sprejeli kompromis. Delavska armada ima večje število 77milimeterskih topov, dobro zalogo granat, poljske kuhinje in druge priprave. V Dinslakenu se je pridružil armadi bataljon žensk, ki so oborožene z vojaškimi puškami in strojnicami. Iz vseh mest na Westfalskem prihajajo vozovi z orožjem, strelivom in živežem, ki ga prispevajo delavci.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $4.00 na leto, $2.00 za pol leta in $1.00 za tri mesece; Chicago $5.50 na leto, $2.75 za pol leta, $1.40 za tri mesece, in za inozemstvo $7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $4 per year; Chicago $5.50, and foreign countries $7.00 per year.

[redacted]

Datum v oklepanju n. pr. (March 31-20) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da vas ne ustavi list.

VAŽNA DIZKUZIJA NA KONVENCIJI STROKOVNEGA ORGANIZIRANEGA KANSAŠKEGA DELAVSTVA.

Strokovno organizirano delavstvo v "Ameriški delavski federaciji" v državi Kansas je obdržavalo svojo konvencijo v Emporiji. Na konvenciji je bila sprejeta platforma za prihodnje volitve, rezolucija, kritikujoča governerja Allena, ker je sklical legislaturo k izrednemu zasedanju, da je bila sprejeta postava za ustanovitev industrijalnih sodišč. Toda najvažnejša je bila dizkuzija o ustanovitvi delavskih dnevnikov v angleščini v Topeki, Kansas Cityju, Wichiti, Pittsburghu in Salini. Dizkuzija je pokazala, da se je strokovno organizirano delavstvo pričelo zavedati, kakšno važno orožje je za delavstvo delavsko dnevno časopisje. Če bi imeli delavci v Kansasu pet dnevnikov v angleščini, bi governer Allen nikdar ne sklical legislature k izrednemu zasedanju, da sprejme postavo za ustanovitev industrijalnih sodišč, ker bi bilo javno mnenje tako očitno proti postavi, da bi ga občutil tudi governer Allen.

V jeseni bodo volitve. Kandidatje starih političnih strank bodo imeli na razpolago vse časopisje, ki zagovarja privatne interese. Kaj pa delavci? Podobni bodo vojakom v bitki, ki hočejo s praznimi rokami vreči sovražnika iz dobro utrjenih postojank. Njih agitatorična moč bo omejena na govornike, letake in tednike, ne bodo pa imeli dnevnikov, da lahko odbijajo laži, ki jih bo časopisje, zagovarjajoče privatne interese, bruhalo vsaki dan na politično organizirano delavstvo in njegove kandidate.

Z govorniki, letaki, mesečniki in tedniki, se da opraviti precej agitatoričnega dela v volilni kampanji, a težko je pa izvršiti toliko agitatoričnega dela, da bodo nasprotniki ljudskih — to je delavskih in farmarskih interesov obležali premagani na volilnem bojišču. Privatni interesi se zavedajo, kolike važnosti je zanje časopisje, zaradi tega ga tudi podpirajo. Če bi privatni interesi ne imeli svojega dobro organiziranega časopisja, ki ga podpirajo s subvencijami in dobro plačanimi oglasi, bi bila njih politična moč že zdavnej zdrobljena, njih kandidatje bi bili tepeni v volilni bitki na celi črti. Tako pa kandidatje privatnih interesov zmagujejo, mesto da podležejo v volilnem boju, ker je na njih strani ogromna moč časopisja, ki dela zanje javno mnenje.

Z agitatoričnimi sredstvi, ki so dandanes delavstvu na razpolago, se lahko dosežejo lokalni uspehi, ne morejo se pa izvojevati taki uspehi, ki bi ugrožali politično posest privatnih interesov.

Dizkuzija na konvenciji kansaškega strokovno organiziranega delavstva je pokazala, da je delavstvo prišlo do spoznanja, da mora imeti svoje dobro organizirano časopisje, če hoče zmagovati. Treba je zdaj, da se ta dizkuzija zanese med delavske vrste, da postane to spoznanje čimprej meso in kri.

Delavske strokovne organizacije imajo denar, ki je dandanes večinoma naložen na bankah, ki so lastnina privatnih interesov. Ta denar je takorekoč še več kot mrtev za delavce, ker ga njih nasprotniki rabijo, da pritegnejo še bolj lance moderne mezdne sužnosti na njih rokah. Z denarjem, ki ga imajo strokovno organizirani delavci na bankah samo v državi Kansas, se lahko ustanovi več kot pet delavskih dnevnikov, ki so lastnina delavskih organizacij in ne privatnih interesov. Z ustanovitvijo delavskih dnevnikov pa ne preneha dolžnost delavcev, ampak šele začenja. Ko so dnevniki poklicani v življenje, je treba tudi skrbeti, da se ti dnevniki razširijo med ljudstvom. Predvsem je pa dolžnost delavcev, da se naroče nanje, ne toliko radi tega, ker so njih lastnina, ampak ker zagovarjajo in branijo delavske interese.

Kaj pomagajo delavstvu veliki velebiznižki listi, ko je pa v njih vsaka vest tako prikrojena, da služi privatnim interesom in škodi delavstvu. Delavstvo potrebuje svoje dnevnike, svoje dnevno časopisje, da mu služi kot ščit za obrambo, pa če je treba tudi za napad na svoje nasprotnike, kadar je tak napad potreben v interesu delavstva.

In zategadelj velja za delavstvo deviza: Naprej na delo za ustanovitev delavskega dnevnega časopisja, dokler delavstvo ne bo imelo v vsakem industrijalnem mestu svojega dnevnika v angleščini, da lahko vodi uspešen boj proti privatnim interesom, ki so njegovi največji nasprotniki!

DOPISI.

Conemaugh, Pa. — Društvo "Delavec" št. 59 "Slovenske svobodomiselne podporne zveze" v Conemaugh, Pa., je na svoji redni mesečni seji dne 14. marca t. l. vzelo v pretres združitveno pogodbo in pojasnilo glavnega odbora "Slovenske svobodomiselne podporne zveze" o vzrokih, zakaj je gl. odbor te organizacije zavrgel združitveni načrt in pogodbo, ne da bi isto predložil članstvu na splošno glasovanje.

Naše društvo je prepričano, da je enakopravnost članstva vseh prizadetih jednot in zvez popolnoma zajamčena potom izdelanega načrta o združitvi,

da so izgovori gl. odbora, ker je zavrgel združitveno pogodbo, neresnični in namenoma zaviti v ta namen, da ponovno napeljuje članstvo proti združitvi,

in da je gl. odbor namenoma in proti volji članstva zavrgel združitveni načrt in pogodbo edino iz tega vzroka — KER JE ZDRUŽENJU NASPROTEN. —

Društvo "Delavec" št. 59. "Slovenske svobodomiselne podporne zveze" smatra v smislu pravil za dolžnost gl. odbora te organizacije, **da predloži vse take važne zadeve organizacije na splošno glasovanje in da nima pravice o teh zadevah sam odločevati**, posebno ako hoče vpoštevati enakopravnost članstva.

Iz navedenih razlogov društvo "Delavec" št. 59 "Slovenske svobodomiselne podporne zveze" v Conemaugh, Pa., odločno protestira proti samovoljnemu postopanju gl. odbora v tem oziru. in

ODLOČNO ZAHTEVA, da gl. odbor brez odlašanja predloži članstvu na splošno glasovanje od združitvenih odborov predloženi načrt in združitveno pogodbo da se bo mogla združitev izvršiti še pred prihodnjo redno konvencijo, ako bo članstvo s potrebno večino odglasovalo za združitev.

Društvo "Delavec" št. 59 "Slovenske svobodomiselne podporne zveze obenem apelira na vsa ostala društva "Slovenske svobodomiselne podporne zveze", da pošljejo v gl. urad "Slovenske svobodomiselne podporne zveze" upravičene zahteva za glasovnice o združitvenem načrtu in pogodbi in zgoraj omenjeno društvo upa, da je gl. odbor naše organizacije v resnici še toliko toleranten, da bo vpošteval zahteve članstva.

Za društvo "Delavec" št. 59 "Slovenske svobodomiselne podporne zveze" v Conemaugh, Pa.

John Kolar, predsednik, mp;
Martin Jager, tajnik, mp;
Tony Kolar, blagajnik, mp.
(Društveni pečat.)

Irwins Park, Ill. — Menda še ni bilo iz te male, farmarske in premogarske naselbine nobenega dopisa in tudi sedaj ne morem poročati veselih pravic.

Kot je že splošno znano, so premogarji globoko pod zemljo v vedni smrtni nevarnosti in smrt preži iz vseh kotov. V teku enega leta sta se v tukajšnjem premogorovu pripetile že dve nesreči, ki sta zahtevale človeške žrtve. In taka nesreča se je pripetila tudi 19. marca t. l. popoldan okrog četrte ure.

Dne 19. marca t. l. popoldan ob četrti uri, ko smo bili že vsi premogarji na površju, se čuje zamolkel grom iz globočine zemlje, iz rova se je pričel valiti gost dim in premogov prah, ki je bil tako gost, da je zakril takoj vso okolico in da ni bilo mogoče opaziti bližnjih poslopij okrog rova. Takoj smo vedeli, da je nastala razstrelba v rovu in da sta v smrtni nevarnosti streljača, ako že nista postala žrtev razstrelbe. Organiziral se je takoj rešilni oddelek in šel v rov z vsemi pripravami. V tem oddelku sem bil tudi jaz.

Prodiranje v rudnik ob času razstrelbo je zelo nevarno in tudi trudapolno. Kajti vsi hodniki so napolnjeni z dimom in dušečimi plini, ventalicijske naprave poškodovane ali pa popolnoma uničene. Hodniki velikokrat pokvarjeni in zasuti.

Po večurnem napornem prodiranju po hodnikih smo prišli na kraj nesreče in našli eno žrtev razstrelbe. Bili smo vsi utrujeni in mokri od potenja. Drugi oddelek, ko smo prišli v rov, se je cel oddelek razdelil v dva oddelka, je šel v drugo smer rova. Ker sami nismo mogli spraviti tega ponesrečenca na površje smo sklenili, da počakamo drugega oddelka Po preteku ene ure je dospel drugi oddelek, pri katerem je bil tudi drž. rudniški nadzornik ki je pa hotel prodreti še bolj v notranjost rova. Odpravil se je s štirimi delavci na nevarno pot. Toda črez malo časa pa slišimo klic na pomoč. Odpravimo se takoj proti dotičnemu kraju in našli smo nadzornika in enega delavca v nezavesti. Omamili so jih dušeči plini. Odnesli smo jih takoj na varno mesto in en delavec je odšel iz rova, da dobi več delavcev, da zamoremo spraviti iz rova vse ponesrečence.

Po sedemurnem napornem delu smo spravili ponesrečence iz rova in poklicali zdravnika Rudniški nadzornik in delavec ki sta bila omamljena od plinov, sta kmalo ozdravila. Streljača, nek Poljak in Litvin, sta bila pa mrtva. Postala sta žrtev razstrelbe.

Razstrelba se je dogodila vsled vetrovnega strela ('windy shot').

Delavske razmere v tem okraju so slabe. Rov obratuje po tri do štiri dni na teden. — **Anton Strutz.**

Pierce, W. Va. — Redko kedaj se opazi kaki dopis iz tukajšnje hribovite okolice in vsled tega sem se jaz namenil opisati nekoliko tukajšnje razmere.

Delavske razmere so zelo slabe v tukajšnji okolici. Premogorovi obratujejo od tri do štiri dni na teden in še takrat se zelo slabo zasluži, da je zelo težavno za slehernega delavca se preživeti pošteno s svojo družino v času te nesnosne draginje, ker so življenske potrebščine sleherni dan dražje. Človek vedno premišljuje, kako bi se ceneje preživel, da bi zadoščal zaslužek. Toda nemogoče je priti do ugodnega zaključka.

Vzrok temu je, ker posamezenik ne opravi ničesar. Lahko pa dosežemo vspeh, ako se združimo in organiziramo ter ustanovimo zadružne prodajalne ali takozvane "konsume", katere poznamo že več let in v več naselbinah so delavci iste tudi ustanovili. Toda privatni interesi so tem zadružnim prodajalnam nasprotovali kolikor so le mogli in delavci niso imeli onega vspeha, kot je bilo pričakovati. V zadnjem času se je pričelo zelo živahno gibanje med splošnim delastvom za ustanavljanje zadružnih prodajaln, ker je razvidelo, da se ne more pričakovati od sedanjih faktorjev, ki so nopovedali draginji "boj na življenje in smrt", zadovoljivih vspehov in ker je sprevidelo, da je edina pomoč v tej neznosni draginji v ustanavljanju zadružnih prodajaln. Ako bi se sleherni delavec tega zavedal, bi se takoj pokazal rezultat in pokazalo bi se tudi takoj, kaj zmore delavstvo ako hoče. Ozrimo se nekoliko na onadva sloja, ki sta najbolj prizadeta vsled te draginje.

Farmar mora prodati največkrat po sramotno nizki ceni svoje pridelke raznim mešetarjem, prekupčevalcem in profitarjem, da, velikokrat skoraj zastonj, da dobi kak denar, ki ga rabi za drugo potrebščine. Ti mešetarji zopet prodajo pridelke, katere so dobili od farmarjev skoraj zastonj, za dvesto odstotkov dražje drugim prekupčevalcem, ki zopet gledajo, da precej "zaslužijo". Oni, ki posredujejo pri kupčijah, zopet hočejo zaslužiti in tako gre dalje in dalje, da so vse potrebščine za 500 odstotkov dražje, ko jih kupi konsument, kot je pa dobil producent za nje. Delavec, ako hoče živeti, mora plačati določeno ceno in ako pa kritizira, je takoj nevaren prekucuh in se ga mora deportirati.

Vlada sama je stopila na prste profitarjem in navijalcem cen, toda zaželjenega vspeha ni nikjer opaziti. Kaj je temu vzrok, se ne more dognati. Opazilo se je že večkrat, da so cene takoj poskočile, kakor hitro je vlada izdala odlok, da se prične s preiskavo o silni draginji.

Edina odpomoč tej draginji je, ako se delavci in farmarji združimo potom zadružnih prodajaln in da na ta način odpravimo vse nepotrebne mešetarje in veleprofitarje, ki si delajo ogromne dobičke na račun farmarjev in delavcev. Delavci bi lahko kupovali vse poljske prideljke direktno od farmarjev, mesto da bi slednji prodajali svoje pridelke raznim mešetarjem po sramotno nizki ceni. Delavci bi dobili razne potrebščine veliko ceneje in farmarji bi dobili bolje plačane svoje pridelke. Dokler se pa delavec in farmar ne bodeta združila, cene živilom ne bodo padle.

Vsled tega apeliram na vse rojake, delavce in farmarje, organizirajmo se v zadružnih organizacijah, ustanavljajmo zadružne prodajalne, ustanovimo direktno distribucijo živil in uspehi se bodo takoj pokazali. V slehernem industrijelnem središču bi morali imeti delavci svoje prodajalne in sleherni delavec bi moral biti član zadružne prodajalne, svojega lastnega delavskega podjetja. — **Anton Vidmar.**

Naslednji dopis je bil predložen predsedniku. tisk. odbora in vrnjen s pripombo, da se priobči.

East Palestina, O. — Skoro iz vseh krajev prihajajo poročila o slabih delavskih razmerah. Tudi tukaj so pod ničlo. Največja tovarna v tukajšnjem mestu, takozvana "Rubber Works" obratuje letos komaj s polovičnim časom. Premogovi, ki še pridejo v poštev v tukajšnji okolici, so tudi v slabem stanju. V rovu, ki je znan pod imenom "County Mine", je premogova žila debela samo 30 palcev in vsled tega je delo zelo naporno. Kajti premogar mora opraviti vse delo kleče in največkrat še v vodi. V okolici je še več takih rovov, v katerih je pa vposlenih samo od pet do deset premoagrjev. V največjem rovu v tukajšnji okolici je vposlenih samo 30 delavcev. Rov "State Line Mine" je že izčrpan.

In ta rov menda pozna tudi naš vrhovni zdravnik dr. F. J. Kern, ko je bival v tukajšnji naselbini na počitnicah pri svojem bratu Gašper Jauhu in sicer pred šestnajstimi leti. Gotovo bi se tukajšnji rojaki ne zanimali za takratni njegov obisk, ako bi dr. Kern, tedajni France Jauh, pisal resniso v "Prosveti" št. 52, dne 3. marca, v kateri izdaji v spisu "Zdravniški nasveti" opisuje ali rešuje prohibicijo ali alkoholizem. V svojem spisu opisuje, da je bil za tovariša svojemu prijatelju, ko se je poročil. To je resnica. Da so pa ondotni fantje iz nevoščljivosti, ker je bil ženin skopuh, priredili na dan svatbe nekakšno mačjo godbo ("Katzenmusik"), je pa neresnica. Pri tej stvari sta bila menda prizadeta dva one vrste fanta, kot jih je mnogo po Ameriki, ki imajo v starem kraju družine, v Ameriki so pa "ledig in frej". Druga neresnica je tudi, da ima dotični prijatelj dve hiši v East Palestine. Sedaj nima nobene. Tistikrat je pa imel enonadstropno hišico ali takozvano "Cottage". Sploh pa nas to presneto malo briga, kaj ima kateri ali drugi. Splošno je znano, koliko si mora premogar prihraniti v sedanjih razmerah.

V svojem spisu je pa najbolj udaril po naselbini vsplošnem, ko piše da je tistikrat, t. j. pred šestnajstimi leti, dobil vtis, da tamošnji premogarji osem ur delajo, osem ur pijejo in osem ur spijo in da je to njihov dnevni red. In to piše šele sedaj, To je pa malo preveč za poštene slovenske duše.

Proti takemu pisanju odločno protestiramo vsi tukajšnji rojaki in pozvijemo dr. F. J. Kerna, da to popravi ali pa da dokaže svoje nekdanje utise. Ako je on, France J. . . tistikrat naletel na par malopridnežev, slabičev, zato vendar še nima pravice obsoditi tako poniževalno vso naselbino. Slovenska javnost si lahko misli, da so bili oziroma, da so še, morebiti v resnici taki rokovnjači v tej naselbini. Modri sodniki ne sodijo tako, da bi stlačili kar vse v en žakelj. Gotovo, da nismo prav nič proti temu, ako dr. F. J. Kerna veseli pomagati prohibiciji. Toda nikakor ne bomo dopustili, da bi se nas tako napadalo in še po nedolžnem.

Toliko v odgovor in pojasnilo dr. Kernu na njegove nekdanje utise. — **Jakob Istenič, John Božič, Josip Rihar, Frank Hostnik, Jakob Oblak, Anton Jurjavčič, Jakob Taučer, Frank Jurjavčič, Josip Oblak, Jakob Čop, Frank Lekan.** —

Italijanski katoličani so za komunizem.

Rim. — Manjšina katoliške stranke, katero vodi poslanec Miglioli, se je javno izrekla za komunizem, da namreč kmetje dobe vso zemljo in delavci tovarne.

KONCERT "SAVE."

Chicago, Ill. — Znana Hoerberjeva dvorana na Blue Island in 21. ulici je pogorela zadnjo sredo popoldne in tako skoraj prečrtala račune pevskemu zboru "SAVA" za njegov koncert, ki bi se imel vršiti v tej dvorani 25. aprila, da ni pripravljalni odbor takoj poiskal druge dvorane. Kako težko je iskati dvorano v tem času leta, ve le tisti, ki je to že poskusil. Vse povsod se ljudje zabavajo in ravno v tem delu mesta, kjer stoji Hoerberjeva dvorana, primanjkujejo dobre dvorane z dobrim odrom. Kakor rečeno, je pripravljalni odbor našel novo dvorano in sicer znano veliko dvorano "VORWAERTS TURNER HALL", 2431 West 12th St. To je na Dvanajsti ulici med Western Ave. in Campbell Ave.

V par dneh priobčimo naš obširen program, ki bo sam nasebi najboljše vabilo na ta edini letošnji pomladanski slovenski koncert. Omenimo le toliko še za danes, da nastopi na tem koncertu naša odlična sopranistinja ga. M. Nemaničeva, katero bo spremljal izvrsten orkester g. P. Ahačiča iz Jolieta, ki bo poleg tega s svojim orkestrom igral še več koncertnih točk. Pa ne samo to, na programu je tudi solo na kromatične harmonike, kar proizvaja naš znani virtuoz Ahačič in poleg tega sodelujejo še hrvaško pevsko društvo "Mladost," pevski odsek "Narodni dom" iz Waukegana, tamburaški zbor "Lira" iz Chicage in naša rojakinja sedemnajstletna umetnica na glasovirju gdč. Spolarič iz Jolieta. Vse natančneje pojasnjuje program. Omeniti moram tudi nič manj važno točko programa — zaključitev koncerta s "komedijo" izvirno slovensko enodejanko s petjem in godbo. To bo smeha, da bo groza! Pazite torej na Prosveto, kadar prinese program! "Savan."

LETALCA PONESREČILA.

Sioux City, Ia. — Letalec E. Simon je padel iz višine 300 čevljev na tla. Na poletu ga je spremljal letalski vajenec Arthur L. Peterson. Oba sta obležala mrtva na tleh.

Newark, N. J. — Poštni letalec George Sherlock je s svojim letalom zadel v dimnik, ko se je spuščal na tla. Obležal je mrtev pod letalom.

MESTNI PISARNIŠKI USLUŽBENCI SO PRENEHALI Z DELOM.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nja mezde, so mestni očetje glasovali takole:

Da.		
Coughlin,	Walkowiak,	Dorsey,
Jackson,	Adamkiewicz,	Armitage,
L.B.Anderson,	Kavanagh,	Adamowski,
T. A. Hogan,	Touhy,	Byrne,
Furman,	Bowler,	Kovarik,
Madderom,	Clark,	O'Toole,
McNichols,	Powers,	Burns,
Shaffer,	Franz,	Moran,
Lynch,	Fick,	S. M. Hogan,
Olson,	Crowe,	Garner,
Kaindl,	Hibbeler,	Toman—33.
	Ne.	
Schwartz,	Klaus,	Wallace,
Passmore,	Krumdick,	Link,
Richert,	Cernak,	Capitain,
Mulcahy,	Horne,	Lipp,
McDonough,	J. H. Smith,	Watson,
Eaton,	Maypole,	C. F. Smith,
Guernsey,	Pietrowski,	Lyle,
Fetzer,	Kunz,	Fisher,
Woodhull,	Walker,	A.O.Anderson,
Govier,	Steffen,	Kestner—30.

Ker mora proračun sprejeti večina izvoljenih mestnih svetovalcev, da postane zaključek pravomočen, so primanjkovali trije glasovi, kajti večina izvoljenih mestnih svetovalcev znaša šest in trideset. Župan je po končanem glasovanju dejal, da se mu zdi, da je dobro spanje potrebno, da se izravnajo diference in zaključil je sejo.

"TUREK MORA ITI IZ EVROPE!"—WILSON.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

darskih interesov v deželah bivše Turčije, kakor državljani sil, katere narekujejo pogodbo.

Pariz, 31. marca. — V francoskih vladnih krogih se govori, da so sugestije predsednika Wilsona glede Turčije nepraktične in da Amerika ne more zahtevati kaj takega, ako ni pripravljena sodelovati v izvajanju sugestiranih pogojev.

London. — "Daily Express" je prejel vest iz Carigrada, da se je revolta turških nacionalcev v Traciji izjalovila. Revolucionarni agitatorji, ki so posetili vasi in pozivali ljudi na boj proti sultanu in ententi, so bili nagnani s kamenjem. — Anatolija je odrezana od ostale Turčije. Tam imajo nacionalci več sreče.

Pomen zadružništva za delavstvo.

Veliko je še rojakov, ki ne vedo, kaj je zadružništvo ali zadružne prodajalne, ne vedo ceniti ugodnosti zadružnih prodajaln in ne vedo pomena zadružništva v splošnem. Marsikateri še vedno misli, da je zadružna prodajalna nekako delničarsko podjetje, pri katerem so delavci sami delničarji. Toda delničarsko podjetje in zadružna prodajalna je pa ravno tako velika razlika kot pa med nočjo in dnevom.

Kaj je zadružništvo? — V kakem kraju se organizra skupina oseb v svrho ustanovitve svoje prodajalne. To je skupno podjetje, pri katerem ima vsak član samo en glas, brez ozira koliko deležev ima. V tej skupni prodajalni so navadno cene iste, kot pa v drugih prodajalnah. Toda konečni dobiček se pa razdeli med člane in sicer v obliki dividend v odstotkih za kalikor je kdo zakupil. Ako je n. pr. član zakupil v zadružni prodajalni sto dolarjev in konečni dobiček se razdeli po pet odstotkov, dobi ta član pet dolarjev čistega dobička. Člani zadružne prodajalne, ki založijo svoj kapital v zadružno prodajalno, dobijo po pet odstokov obresti od tega takorekoč posojila, poleg tega pa še konečno dividende, kolikor odpade na vsakega.

Vsled tega člani zadružne prodajalne ne dobijo samo cenejše blago in boljše kakovosti, ampak tudi konečni dobičke, katerega so prej spravili privatni trgovci. Na ta način imajo trikratni dobiček. Iz tega se tudi razvidi, kolikega pomena je zadružništvo ravno za priproste delavce in za vse sloje, katere izkoriščajo privatni podjetniki.

Poleg tega ima pa zadružništvo tudi vzgojevalen namen. Kajti, kjerkoli so si delavci ustanovili zadružno prodajalno, so spoznali, da niso ustvarjeni samo za težko in slabo plačano delo, ampak da morejo voditi tudi trgovska podjetja. Človeški nagon je, da si vsakdo pomaga na bolje, kolikor se le more. Ako člani zadružne prodajalne razvidijo, da njih podjetje napreduje in da dobijo velike deleže, še vedno razmotrivajo, kako bi bilo mogoče podjetje izboljšati. Pričnejo se zanimati za trgovska vprašanja, za gospodarstvo. Izrabijo vsako priliko, da izboljšajo svojo zadružno prodajalno. Zanimajo se za čtivo, v katerem se razpravlja o gospodarstvu in trgovini. Iz osamljenih zadružnih prodajaln so se pričele razvijati zadružne velenakupne zveze, pričelo se je delovati za ustanovitev zadružne centralne banke, itd. In tako vidimo, da se je pričelo delavstvo gospodarsko osvobodevati, kakor se tudi politično. In ko bo delavstvo osvobojeno politično in gospodarsko, bo šele popolnoma prosto in svobodno. Člani zadružne prodajalne se pa poleg gospodarskih vprašanj zanimajo tudi za politična vprašanja, kajti v sedanjem času je trgovina odvisna tudi od politike in tako razvidijo, da zavožena politika ugroža tudi trgovino. Na ta način dobivajo boljši vpogled v politična vprašanja in delujejo na to, da so delavci, ki so lastniki zadružnih prodajaln, dobijo svoja mesta pri javnih zastopih. To lahko razvidimo v Angliji, kjer je delavstvo močno zastopano v vseh javnih uradih. Ali pa vzemimo obratno. Kjer se delavci zanimajo za politiko, se obenem zanimajo tudi za gospodarska vprašanja. Kajti ta dva pojma, politika in trgovina, sta taka tesno zvezana drug z drugim, da Čemu vodijo velepodjetniki tak hud boj ob času volitev? Edino vsak sam zase ne more obstojati iz trgovskih ozirov.

In tako se ljudstvo s pomočjo zadružnih prodajaln izobrazuje in vzgaja za njegov bodoči poklic, ko bo počasi prešla vsa produkcija in distribucija v last splošnega ljudstva. Potom zadrug se delavstvo pripravlja, izobrazuje in vzgaja ter vadi, da bo prevzelo polagoma vso produkcijo in distribucijo v zadružno last. Da je to resnica, ne more nihče oporekati. Kajti dokaz temu je n. pr. Anglija, ako že nočemo iti dalje, kjer delavci že lastujejo svoje predilnice, v Zdr. državah delavci že lastujejo tudi svoje predilnice, itd. Kajti vse naenkrat je nemogoče, ker je po sv. pisemski legendi še celo Bog stvaril svet sedem dni. In ravno zadružne prodajalne ali zadružništvo sploh je ono sredstvo, s pomočjo katerega bodo delavci dosegli svoj cilj.

Kot smo že omenili v enem prejšnjem članku, predpogoj vsega je pa organizacija. Dokler pa delavci nimajo pojma o organizaciji, strokovni, politični ali gospodarski, je pa nemogoče doseči kaj. Kajti podlaga vsaki stvari je dobra organizacija. Kjer delavstvo bodisi strokovno, ali politično dobro organizirano, lahko ustanovijo zadrugo in ista bo dobro napredovala, ker so delavci trdno organizirani in poznajo organizacijsko disciplino.

Inozemstvo.

RUSKO-POLJSKA MIROVNA KONFERENCA SE OTVORI 10. APRILA.

Boj med Rusi in Japonci v Sibiriji.

London, 31. marca. — Brezžično poročilo iz Moskve se glasi, da je zunanji komisar Čičerin obvestil Poljsko, da ruska sovjetska vlada sprejme njeno ponudbo za mirovno pogajanje. Konferenca se otvori 10. aprila, kakor je sugestirala Poljska; Čičerin priporoča, da se konferenca vrši kje v Estoniji, ne pa v Borisovu ob reki Berezini, kot je hotela poljska vlada.

London, 31. marca. — Brzojavka iz Rige sporoča, da je zunanji minister letonske vlade informiral Čičerina v Moskvi, da je Letonija pripravljena za mirovno pogajanje 1. aprila. Čičerin je odgovoril, da se naj mirovna konferenca odpre 5. aprila.

San Francisco, Cal. — Kablogram iz Tokija tukajšnjemu japonskemu listu se glasi, da so izbruhnili krvavi boji med Rusi in Japonci v Nikolajevsku v Sibiriji. Dom japonskega konzula v Nikolajevsku je zgorel in konzul Išba se pogreša.

Honolulu, Havaji, 31. marca.— Tukajšnji japonski časopis "Nippu Žiži" je prejel danes vest iz Tokija, da so japonske čete v Nikolajevsku, Sibirija, doživele hud poraz. Bojevanje je pričelo 18. marca in je trajalo dva dni. Brzojavka ne pove, kako močne so bile čete na ruski in japonski strani.

Rusija ima veliko zalogo živil za izvoz.

Moskva, 26. marca. — Poroča John Clayton).—Sovjetska Rusija ima v skladiščih širom republike deset miljonov ton žita, 480 miljonov ton mesa in tri miljarde jajc. Vsa ta ogromna zaloga živil čaka na izvoz v inozemstvo v zameno za lokomotive, čevlje, obleko, zdravila in poljedelske stroje.

Japonska je odpoklicala "pohujšane" čete iz Sibirije.

Peking, Kitajska. — Iz Tokija javljajo, da je japonski vojni minister odpoklical iz Sibirije šest polkov, ki so boljalimanj prežeti z duhom boljševizma in katerih vojaki so fraternizirali z boljševiki. Dalje poročajo, da je s socialistična agitacija v japonski armadi tako močna, da se vlada zastonj trudi, da bi jo iztrebila.

Pogajanja med Italijani in Rusi.

Kopenhagen. — Semkaj sta prišla Nicola Bomballi, socialistični poslanec v italijanskem parlamentu, in Angelo Cabrioli, neki italijanski urednik, ki imata nalogo konferirati z Litvinovom, zastopnikom sovjetske Rusije, o izmeni vojnih ujetnikov. V Rusiji je okrog 400 Italijanov, dočim je v Italiji 5000 Rusov. Bomballi je dejal, da bi se Rusi v Italiji radi pridružili ruski rdeči armadi in le par sto jih je, ki niso boljševiki.

Angleško delavstvo je sprejelo boj.

London. — Ministrski predsednik Lloyd George je pred nekaj dnevi vrgel rokavico organiziranemu delavstvu v Angliji in delavstvo je sprejelo boj. George je dejal, da Delavska stranka stremi po strmoglavljenju sedanjega industrijalnega in gospodarskega sistema, in delavstvo je odgovorilo, da ravno to je njegov cilj.

Zadnjo soboto je bila v Londonu konferenca delavskih voditeljev, ki so izjavili, da Delavska stranka sprejme bitko z vladno koalicijo in cilj delavstva je, da se strmoglavi kapitalizem. Konferenca je izdelala načrt za boj.

Ameriška vlada mora spregovoriti, predno smejo ameriški kapitalisti v Rusijo.

Kodanj. — Pred nekaj dnevi je dospel sem agent ameriškega mesarskega trusta in se oglasil pri zastopniku ruske sovjetske vlade Litvinovu, rekoč, da je namenjen v Rusijo, kjer mesarski trust namerava zgrâditi klavnico ob spodnji Volgi za izvažanje mesa. Litvinov je pa informiral agenta, da morajo čikaški klavničarji prej predložiti izjavo ameriške vlade, kakšno stališče zavzema napram sovjetski Rusiji, predno bodo njihovi agentje smeli stopiti na ruska tla.

Trirurna bitka na Irskem.

London. — Dne 31. marca je divjala tri ure ljuta bitka med oboroženimi irskimi republičani in angleškimi vojaki v Skibbereenu. Republičani so napadli vojaške barake, toda po trirurnem boju so se morali umakniti.

POTEZA PROFESIJONALNIH POLITIČARJEV STARIH STRANK.

Waukegan, Ill. — Mestni pisar Charles E. Jack je naznanil, da odpade osem socialistov s kandidatske liste, ker niso peticije za kandidaturo pravilno napravljene. Črtani s kandidatske liste so William O. Mueller, kandidat za davčnega cenilca, John Unger, August Litz in Joseph V. Kelly, kandidatje za urad pomožnih supervizorjev, Eli Simpson, kandidat za mestnega pisarja, Witalis Magnusson, kandidat za cestnega komisarja, Carl Demski, kandidat za konstablerja, in Fahle Burman, kandidat za šolskega nadzornika.

V Waukeganu je bila stavka jeklarskih delavcev in profesijonalni političarji se boje, da bo ljudstvo glasovalo za socialiste. Seveda je s tem nekaj doseženega, če so kandidatje vrženi s kandidatske liste, ni pa doseženo vse. Ovirano je delo, toda volilci lahko vpišejo na glasovnico imena črtanih kandidatov, da tako pokažejo, da so se profesijonalni političarji zelo zmotili. Ta zmota bi se pokazala v zelo žarki luči, če bi črtani kandidatje prejeli toliko glasov na dan glavne volilne bitke, da so izvoljeni. Če bodo jeklarski delavci znali organizirati pravilno to kampanjo, da se vpišejo imena črtanih kandidatov na glasovnice, tedaj se prav lahko dogodi, da izid volilne bitke prinese profesijonalnim političarjem prav veliko razočaranje.

DIVJAKI SO OSKRUNILI ŠEST POKOPALIŠČ.

Merced, Cal. — Neznani divjaki so oskrunili šest tukajšnjih pokopališč. Zrušili so nagrobne kamne in napise. Neoskrunjeno je ostalo le katoliško pokapilišče.

Priič,

ki srbi in peče je zelo nepriljubljen. Severovo mazilo za kožne bolezni (Severa's Ointment) je poznan po svoji vrednosti, ker hladi, olajša ni zdravi bolno kožo. Cena 50c in 2c davek.

Milo

za izpahke in kožne neredčosti mora biti antiseptično, čisto in zanesljivo. Severovo zdravilno milo za kože (Severa's Medicated Skin Soap) zadošča vsem takim potrebam. Izvrstno pri kopanju in britju. Cena je 25c.

Izmivanje

ali mazanje prizne kože naj bi se vselej opravilo s antiseptično zmesjo. Severa's Antiseptol je izvrstno zdravilo za take bolezni. Omehča in olepša kožo ter daje bolniku popolno zadovoljstvo. Cena je 35c in 2c davek.

Zaprtnica

je vzrok mnogih bolezni. Pazite bi se naj posebno na pravo delovanje črev. Severa's Balsam of Life (Severov življenski Balzam) je zanesljivo zdravilo proti zaprtnici, slabi prebavi in za zgubo apetita. Cena je 35c in 4c davek.

Liniment

bi se moralo imeti v vsaki hiši pri rokah. Severa's Gothard Oil (Severovo Gothardsko olje) je poznano kot zelo zanesljivo v takih slučajih revmatizma, ter enakih bolečin kjer je to zdravilo potrebno. Cena je 50 in 90c, davek 2 in 4c.

Spomladansko Zdravilo

Spomladi je veliko družin v navadi, da si očistijo in osvežijo ves životni sistem in kri, da tako preprečijo kožne bolezni, mazulje, ture, ulcere in druge enake spahke. Take grde in nesnažne stvari dobe najboljše polje kjer je oslabeli život in nečista kri. Vsled tega vsakdo naj bi rabil

SEVEROV Kričistilec

(Severa's Blood Purifier), kateri je poznan kot pravo zanesljivo zdravilo za uredbo vsega životnega sistema in za napravo prave čiste krvi in stem onemogočenje raznih izpahkov po koži, ter enakih bolezni.

Čitajte kaj pravi Mr. Stanley Dorgan, 502—13th St., Omaha, Neb., iz dne Februarja 11, 1920:

"Zahvalim se vam za vaš nasvet in Severov kričistilec. Imel sem grdo kožo vse polno izpahkov, ki so se zgubili po zaživanju Severovega kričistilca dva tedna. Sedaj sem zdrav in ničesar me ne boli."

Veliko enakih pisem prejmemo in prepričani smo, da to zdravilo bode tudi vam pomagalo. Navodila so lahko razumljiva. Cena je $1.25 in 5c davek.

Severova družinska zdravila se prodavajo v vseh lekarnah. Vedno zahtevajte prava Severova zdravila in ne jemljite drugih ponaredb. Ako vam ni mogoče dobiti teh, tedaj jih naročite naravnost od nas, pošljite dovolnjno svoto vštevši davek na naslov:

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

TELEGRAM.

Član naše tvrdke Gosp. Leo Strukel nam je sporočil potom kablegrama, DA JE PREJEL IN RASPOSLAL IZ LJUBLJANE VSE ZABOJE (BAKSE), ki so nam bile izročene do 17. januarja 1920 in so bile odposlane v Jugoslavijo na parniku "ARGENTINA".

Druga pošiljatev odhaja 30. marca 1920. Na roki imamo veliko število zabojev za Jugoslavijo in kdor rojakov nam pošlje svojo bakso do 20. aprila 1920, bo odšlo vse s tretjo pošiljatvijo. Gosp. Leo Strukel bo počakal tako dolgo v Jugoslaviji, da bo preskrbel točno razdelitev od nas poslanega blaga.

Vsak rojak naj torej hiti, da čimpreje pomaga svojim dragim v starem kraju.

Teža (bakse) zaboja od 10 do 1000 funtov, cena za voznino 14c na funt. Pozdrav!

STRUKEL & HORAK,
European Trading & Export Company,
55 Ninth Ave., cor. 16th Str. NEW YORK, N. Y.
Tel.: Chelsea 3966.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

Predsednik Vincenc Culkar, podpredsednik Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa., zadnesel gl. tajnik Math Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, zadnesel gl. blagajnik Frank S. Tavčhar, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK.

John Underwood, predsednik, 406 Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Jos. Radišek, Box 432, Smithton, Pa., Frank Smerak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pleteršek, Box 436, Bridgeville, Pa.
Anton Radišek, Box 73, Wilk Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugovzhod.
Leo Kuhar, Box 249, Gilbert, Minn., za severovzhod.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 19617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Jos. Kalan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Culkar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitveni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trčelj, Box 161, Lawrence, Pa.
Jožko Ovca, 942 Engelwood, Detroit, Mich.
Jos. Skuh, 1101 E. 62. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.
VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jože Zavertnik.

POROČILO — Korespondence s gl. odborniki, ki dohaja v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na pupe gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE GLEDE BOLNIŠKE PODPORE se naslovi: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote sploh se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petrovič, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 406 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni, oglasi, naročnina in oglasi vse, kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošlje na naslov "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POZOR ROJAKI!

Sedaj lahko zopet potujete direktno v stari kraj preko BASELA, TRSTA ali DUBROVNIKA.

Parobrodne in vožnje listke dobite pri meni iz New Yorka do vseh večjih mest v Jugoslaviji.

Vse potne potrebščine in dovoljenje se vam preskrbe tukaj hitro, točno, popolno in brezplačno.

Mi vam preskrbimo vaše rojake družine iz starega kraja v Ameriko, ter izposlujemo vse potrebne spise.

Običajne in brzojavne denarne pošiljatve se izplačujejo sedaj v najkrajšem času in hitro, ker se sedaj vse nevarnosti odstranjene.

Brzojavni stroški znašajo od $2.50 do $3.24 za pošiljatev, po velikosti vsote.

Neposredna moja zveza z najuglednejšimi zavodi v domovini, kakor tudi moje dvajsetletno skušnja omogočuje vam pošiljanje denarja kot mene veliko ceneje kot kjerkoli drugje.

Najobširnejša navodila in nasveti v vseh ozirih lahko dobite od nas potom pošte in brezplačno, ako se obrnete osebno ali pismeno na poznato in pod državnim nadzorstvom obstoječo tvrdko.

EMIL KISS BANKIR
133 Second Ave., Corner 8th St., New York, N.Y.
Ustanovljena leta 1898. Sprejema vloge na 4% obresti.

DENAR V STAREM KRAJU IZPLAČAN

S tem dajemo naznanje, da smo ravnokar prejeli vest od PRVE HRVATSKE ŠTEDIONICE V ZAGREBU, da je ves denar bil izplačan. Potrdila razpošljemo pravočasno pošiljateljem.

Vsled poteškoč, katere so bile nastale vsled izplačevanja, je NEMETH STATE BANKA poslala 3 svoje uradnike v Evropo. Ti naj pa preskrbe, da se bode denar točno izplačeval, ter sedaj se vsako pošiljatev točno izplača.

Pošljite denar potom naše banke, ako želite, da ga točno prejmejo vaši v stari domovini.

Pošiljamo denar na hranilne vloge v vsako banko ali hranilnico v Jugoslaviji, ter vam preskrbimo hranilno knjižico brez vsakega troška.

Pošiljamo denar tudi brzojavno. Brzojav stane 2.50 dolarja. Pošljite denar hitro. Vrednost krpnam zato.

1000 KRON ZA $8.50

PRODAJAMO TUDI PAROBRODNE LISTKE

na vse črte. Preskrbimo našim potnikom vse potrebne potne listine. Odpravimo, na one črte, ki si sami želi, preko Trsta, Dubrovnika, Basela itd. Vradno se podate na potovanje pišite nam na pojasnila.

NEMETH STATE BANK
John Nemeth predsednik.
GLAVNI STAN: 10 E. 2nd STREET.
PODRUŽNICA: 1597—2nd AVENUE.
NEW YORK, N. Y.

NAROČNIKOM V POJASNILO.

Za oglase se odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejmemo do njih nobene odgovornosti. Vsak, kdor kaj kupi iz oglasov in če mu ni všeč, naj sam sebi pripiše. Vsako odgovornost in posledice naj nosi vsak sam. Upravništvo lista. 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ROJAKI! Naročite se na knjige Književne Matice S. N. P. J. Matica izda pet knjig, kakor hitro se oglasi dvatisoč naročnikov. Naročnina s pristopnino vred za prvih pet knjig je tri dolarje. Ako ni zastopnika Matice v vaši naselbini, pošljite naročnino tajniku Matice: Frank Aleš, 2124 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

Izgubljeni kontinent v Tihem oceanu.

(Konec.)

Kakor smo že omenili, se je nekaj časa mislilo — in nekateri še danes niso ovrgli te vere — da je človek prišel v Ameriko čez Beringske ožine med Alasko in Sibirijo iv severnem ledenem pasu. Ta morska ožina je široka komaj 40 milj in po zimi zmrznjena, vsledčesar se lahko prekorači kakor suha zemlja. Mogoče so se poslužili te poti predniki današnjih Eskimovcev v Alaski in pradedje Indijancev v severni Ameriki, nikakor se pa ne more tega trditi o rodovih v Mehiki in centralni ter južni Ameriki. Ako je teorija o preseljevanju čez Beringsko ožino, resnična, zakaj potem tolika razlika v kulturi med indijanskimi rodovi v severni Ameriki in onimi v centralni in južni Ameriki?

Ako se primerja velika razlika v razvoju in napredku med severnoameriškimi in centralno ter južnoameriškimi Indijanci ob času, ko so bili odkriti, tedaj moramo prej verjeti, da so stari rodovi tropične Amerike izšli iz sopolnoma drugih prednikov, kot pa Indijanci v severni Ameriki. In ostanki kulture teh rodov nam so nema priča, da je veliko sorodstvo med primitivnim kiparstvom, stavbinstvom in celo verstvom južne Azije in tropične Amerike.

Koncem konca je težko verjeti, da bi starodavni predniki južnoameriških Indijancev potovali iz južne Azije preko Sibirije in ledenega severa v severno Ameriko in se potem pomaknili do rta južne Amerike, ne da bi bili zapustili najmanjši sled za seboj.

Vse to nam živo sugestira možnost nekdanjega kontinenta na Tihem oveanu, na katerem so živeli predniki sedanjega mongolskega plemena. Lahko je tudi mogoče, da je bil ta kontinent izvor in središče azijatskih in južno ter centralnoameriških rodov, ki so med ali pred katastrofo pobegnili na eno in drugo stran in se potem ločeno razvijali dalje. Ako se dožene eksistenca izgubljenega kontinenta, ali če sploh sprejmemo teorijo, da je tak svet res obstal, tedaj imamo vprašanje izvora stare južno in centralnoameriške kulture rešeno. Inki v Peruviji, Maji, Tolteki in Azteki v Mehiki so bili ljudje, ki so se preselili iz ekvatorjenih krajev starega sveta v ekvatorične kraje novega sveta.

Obenem je rešeno vprašanje, odkod so prišle opice v južno Ameriko in razne druge tropične živali, ki so si v sorodu, kot n. pr. medvedje; južnoameriški jagvar je zelo podoben leopardu v starem svetu.

Rekli smo že iv začetku, da je mogla vulkanična sila pogrezniti pacifični kontinent. Dokumentov se ne manjka. Malone vsi pacifični otoki so vulkanične tvorbe. Havajski otoki so vrhovi velikanskih ognjenikov, ki segajo globoko pod morje in nekateri so še zmiraj aktivni. Dalje imamo v Pacifiku nekako na sredi med Havaji in bregom južne Amerike— takozvan Oceana Bank — podmorski vulkan, čigar žrelo je 400 čevljev pod morsko gladino, medtem ko kroginkrog žrela pada morsko dno čez tri milje globoko. Omenjeno žrelo je večkrat aktivno in takrat zavre morska voda več sto milj naokrog in se zavije v gosto vročo paro. Ta ognjenik se sme po pravici imenovati "potopljena gora" kolosalne visočine, ki se je morda nekoč dvigala visoko v zrak na suhi zemlji.

Dr. J. W. Gregory, profesor geologije na univerzi v Glasgowu, piše v svoji knjigi o postanku in razvoju zemeljskega površja sledeče:

"V vznožju Andeškega gorovja na zapadni obali Čilija in Peruvije (v južni Ameriki) se nahajajo starodavne skale, ki po svoji tvorbi in po usedlinah proti vzhodno kažejo, da se je v davni dobi suha zemlja raztezala proti zapadu, kjer je zdaj Pacifično morje. Sredozemsko morje in morja Zapadne Indije so zadnji ostanki starodavnega oceana, ki ga nazivamo Tethys. Prvotna kotlina tega oceana se je precej zožila, toda na drugem mestu je Tethys porodil Atlantični ocean. Atlantik je nastal, ko sta se strnila dva zaliva, ki sta bila na jugu in severu Tethysa. Starost Pacifika je težje dognati, toda po skalah iz rdečega peščenca je soditi, da morje v svoji sedanji obliki eksistira od časa, ko so se dvignile Andeške gore iv južni Ameriki."

Pacifični kontinent se je moral podporne zveze" v Conemaugh, torej pogrezniti najmanj pred 100,00 leti, medtem ko je človeštvo staro od 150,000 do 300,000 let.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Smrtna kosa. Umrl je v Ljubljani pekovski mojster, gostilničar in ljubljanski meščan Jožef Bončar.

Zavratni umor. — Družinska tragedija. Obtoženec: "Oče mi je umrl pred 10 leti. Pred kakimi 8 leti je prišel Gorta k hiši kot hlapec. Starejši brat Tone, 23 let, je v Sibiriji. Star sem 20 let, Gorta je bil hlapec, z materjo se je preveč dobro razumel. Otroci smo se ga bali. Nas je večkrat pretepaval, zelo hudo. Mati je bila pravi gospodar, v resnici pa Gorta. Njegova beseda je več zalegla. Sedem otrok nas je bilo. Najstarejša sestra Marija je zbežala od hiše v Ljubljano. Spodil jo je Gorta. Tudi Ivana je enkrat odšla, pa se je vrnila. Takrat je Gorta godrnjal: "Kaj si prišla na zimo žret?" — Vsa vas je govorila, da ima z materjo razmerje. To me je zelo bolelo. Nisem mogel več prestajati!"

Predsednik: Govorite glasno!"

Obtoženec: "Enkrat me je tako pretepal, da sem dobil kilo, ko sem bil 13 let star. Predno je k nam prišel je Gorta ubil eno žensko na Hrušici, pravil je, da je bil pet let v Gradiški. K nam je prišel naravnost iz ječe." — Predsednik k slugi Severu: "Sever! Pojdite k Škerlavaju, ki naj pregleda registre od leta 1908 nazaj, če se nahaja Gorta France v njih! Sluga javi, da je zadevni akt iz leta 1906.

Obtoženec nadaljuje o dejanju: "Prejšnji dan v soboto sem nesel čevlje svojemu naročniku. Prišel sem pozno domov, pa mi je Gorta vrata zaprl, češ, kjer si bil dosedaj, bodi še tam: "Pojdi na kozolec spat!" mi je dejal. To me je zjezilo, ker me je hotel tudi z motiko udariti. Šel sem in bolelo me je, da me od hiše podi — hlapec. Parkrat sem šel na to po vasi, nakar sem šel skrivaj v kamro spat. — Predsednik: "Kaj je bilo drugi dan v nedeljo?" — Obtoženec: "Zjutraj sem šel k 10. maši. Hlapec je godrnjal nad menoj ter me je zmerjal. Po maši sem se preoblekel in šel v gostilno. Silno sem bil razburjen, ker so me povsod hujskali zakaj se gode take 'svinjarije" pri hiši. Tudi dekan mi je l. 1918, pri izpraševanju dejal: "Zakaj pustiš take stvari pri hiši, kakoršnje živi tvoja mati s hlapcem." Nisem mogel več prestajati!" — "Po maši sem bil v gostilni pri "Soklču". Od tam sem spremil svoje dekle Antonijo Konjar do Uševka. Sem se vrnil. Šel sem v hišo. Ves sem bil razburjen, ko sem šel od dekleta. V veži sem moral dobiti bodalo. Mislil sem ga malo raniti za to, da bi šel od hiše. Tema je bila. Z nožem sem meril proti nogami, ne proti glavi. Zavpil je. Jaz sem šel na vas. Pozneje me je začela peči vest. Šel sem v kamro ter sem legel."

Hlapec Gorta je bil zaklan v trebuh pod popkom, tako da je šlo vojaško napadalno bodalo skozi trebušno mreno. — Obtoženec pravi dalje: "Drugi dan sem v razburjenju "harmoniko" igral Orožnikom sem dejal: "To je moja navada!"

Po končanem zaslišanju stavi zagovornik dr. V. Krejči obtožencu več vprašanj: "Ali se spominjate svojega očeta?" Obtoženec "Da. Dobro se spominjam!" Zagovornik: "Ali so bili dobri?" Obtoženec v solzah: "Dobri!" Obtoženec pravi dalje: "Gorta je bil tudi vojak, pa je dezertiral! Takrat je bil prinesel vojaško napadalno bodalo. Jaz sem bil na fronti 10 mesecev. Na fronti je bilo vse navkriž. Od moje roke — dobro vem — ni nobeden padel. Streljal sem vedno v zrak! S svojim dekletom sem imel pošteno ljubezen, katero pa mi je razdrl hrapec.

Živila na Reki. LDU. Reka, 26. februarja. Cene živilom so vsak dan višje. Poslednji čas stane kilogram riža, najslabše vrste 42 kron, dočim bi moral biti riž prav na Reki najcenejši. En kilogram sira velja 20 do 24 lir t. j. danes 150 do 180 kron. Meso se prodaja po 90 do 96 kron. Ena kokoš stane 200 do 250 kron. Plinarnica je omejila proizvajanje plina; nastalo bo veliko pomanjkanje drv in premoga, ki je že sedaj po 6 kron kg. D'Annunzijevo gospodarstvo na Reki je dovedlo 95% prebivalstva v skrajno bedo, dočim sta protekcionizem in nepotizem naredila ostalih 5% za milijonarje.

Razno z Goriškega. Še vedno je vse polno nesreč, ki jih povzročujejo ročne granate. Josip Erzetič iz Kožbane je umrl v goriški bolnici vsled poškodeb, ki mu jih je napravila ročna granata. Strašno je bil razmesarjen. Josip Čeh iz Brestovice na Krasu se zdravi v bolnici, ker je tudi močno poškodovan vsled eksplodirane ročne granate. Bati se je, da bo takih nesreč na spomlad na kmetih še mnogo. V Lukovcu je umrl nadučitelj Albert Rafer. — Za prijorja v bolnici usmiljenih bratov v Gorici je imenovan Rajmund Bernardzik, Čeh, ki deluje v tej bolnici že nad 20 let. Usmiljeni bratje v Gorici so večinoma Čehi. — V Boveu se je zgodila začetkom februarja velika nesreča. V predoru sta nabirala stavbene predmete Ivan Kravanja in sin. Predor se je začel zasipati in je pokopal oba. — V Dvoru pri Boveu je povozil vojaški avtomobil 14-letnega Frana Kenda. Bil je takoj mrtev. — Slovenski koloni v Brdih se gibljejo. Na sestanku pri komisarijatu v Gorici za samopravne zadeve začetkom februarja se je poudarjala potreba, da se kolonstvo odpravi.

Lov na brigante v Istri. Karabinjeri imajo sedaj mnogo opravila z briganti. Nedavno so lovili nekega Rudolfa Vinzana, 25letnega zelo nevarnega briganta. On je streljal na nje pa ni zadel nobenega, karabinjerji so streljali nanj pa tudi brezuspešno. Razpisana je nagrada tisoč lir za vjetje Vinzana. Zadnje dni so karabinjerji polovili nekaj brezpomembnejših brigantskih pomagačev, pravih brigantov pa ne morejo ujeti. Poročajo, da se je pojavil v Istri zopet brigantski vodja Giuseppe Lizzardo, ki se je vrnil iz Jugoslavije. Vidijo ga tuintam, ali boje se ga in nikdo ga noče loviti.

Poročil se je v Gorici slovenski pisatelj gospod Damir Feigel, tajnik "Zveze slovenskih županstev" z gospodično Pavlo Cejevo.

MALI OGLASI
Classified Advertisements

POTREBUJEMO
DEKLETA ZA UČENJE DELA
v knigoveznici. Oglasite se pri:
Ackerman-Quigley Printing,
727 West Van buren St.
CHICAGO, ILL.

RAD BI IZVEDEL
za naslov. Frank Fink, nahajajoč se leta 1917 v Ravenswood, Colo. Uljudno prosim vse rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani ali pa naj se mi sam prijavi na naslov: F. Gram, P. O. Box 23, Naylor Mo.

SVOJE ROJAKE ZDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljeniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svojo rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka **Matijo Skender, Javnega Notarja, 5227 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On Vam bo stvar uredil in pojasnil.** (Adv.)

Parobrodni listki

za tja in nazaj iz Evrope na Francosko, Holandsko, in preko Italijanskih luk. Mi imamo zastopništvo za vse večje parobrodne črte. Mi pošiljamo denar na vse kraje v Evropo po dnevni kurzni ceni. Oglasite se pri:

LOUIS J. MAYER
2854 22nd Street,
Chicago, Ill.

POZOR SLOVENCI!

Slovenci, ki se selite domov v Jugoslavijo, jaz želim prodati malo domačijo v Dolu pri Ljubljani, dve uri hoda od Ljubljane, po domače se imenuje pri Golaž, trisobna hiša sezidana iz opeke, klet obokana pod vso hišo. Velik pod, šupa za steljo in seno. Pet stantov kozolca, dva svinjaka, velik vrt zasajen z raznim sadnjim drevjem, niva, kjer se lahko poseje osem mernikov raznega žita. Zemlja je prve vrste, dobra in rodovitna. Vse premoženje je ob državni cesti, pet minut hoda do farne cerkve in šole, v bližini so tri tovarne, kjer se izdeluje barva. Vse prodam, ker ne mislim več v domovino. Ako katerega veseli kupiti to premoženje, naj se izglasi osebno, ali pa naj piše na lastnika, na naslov: Martin Shustar, P. O. Box 122, Mohrland, Minn.

SHEBOYGAN, WIS.

NAZNANILO. — SMPJ. društvo "Nada" je imelo svojo glavno sejo dne 14. marca 1920, na kateri je bil izvoljen sledeči društveni odbor: Anton Povšič, 908 Penn Ave., predsednik, Anton Smrke, podpredsednik, Rudolf Finšt, 1108 So. 10th Street, tajnik. Joseph Perr, 515 N. Water St., podtajnik. Frank Berbuč, 515 N. Water Street, blagajnik.

Nadalje naznanim vsem članom našega društva, da imajo zaplačati usmrtnino za pokojnim bratom Frank Vidmarjem, kateri je bil ubit v rovu v Pennsylvaniji. Želim, bratje, da vsi točno vpoštevate gori navedene naslove in se držite redno vseh točk in sklepov. Z bratskim pozdravom za društvo "Nada," Rudolf Finšt, tajnik, 1108 S. 10th St., Sheboygan, Wis.

NESREČA NA ŽELEZNIŠKEM KRIŽIŠČU.

Bay City, Mich. — V Quanicaseeju je vlak ujel avtomobil na železniškem križišču in ga zdrobil na kose. Tri osebe so bile ubite na mestu.

GLEDALIŠČE JE VČASI ZELO NEVAREN PROSTOR.

El Paso, Tex. — V O'Farrellovem gledališču se je zrušila streha, ko se je vršila predstava. Osem oseb je bilo ubitih in štirideset pa ranjenih.

MALI OGLASI
Classified Advertisements

POTREBUJEMO
DEKLETA IN ŽENE ZA DELO V PRALNICI (LAUNDRY) ZA RAZLIČNA DELA. OGLASITE SE PRI:
JOHN R. THOMPSON CO.
350 NO. CLARK ST.
6th FLOOR LAUNDRY.

50 DEKLET
ZA HLADITEV "CANDYJA", CUKERČKE IN SLADČIC. NOBENE SKUŠNJE NI POTREBNO.
DOBRA PLAČA.
OGLASITE SE PRI:
E. J. BRACH & SONS,
311 EAST ILLINOIS STREET,
FACTORY NO. 1.

UNION SPECIAL MACHINERY CO.
ima delo za
izučene "Hand Screw Machine Operators", strugarje, strojnike za dnevno in nočno delo, izučene ročne delavce za pilenje malih jeklenih stvari. Navadne delavce, kot pomagače v tovarni, pometače in za čiščenje.
Imamo otvorjeno v soboto popoldne.
Oglasite se pri:
EMPLOYMENT DEPT.
URADU NA
311 West Austin Ave.,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
Dekleta za splošno delo v pekarni. Nobene skušnje se ne zahteva. Dobra plača, dnevno delo. Oglasite se pri:
1107 W. CONGRESS STREET,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
navadne delavce za razna dela v skladišču. Stalno delo, 50c od ure.
GUMBINSKY BROS. CO.
Cor Union & Lumber Sts.
na C. B. & Q. železnici.

POTREBUJEMO DELAVCE
Stalno delo in dobra plača.
Oglasite se pri Superintendentu:
PITTSBURGH FORGE & IRON COMPANY,
N. S. Pittsburgh, Pa.
Woods Run District.

MLADENIČI
Nad 14 let stari dobe delo za prebiranje raznih izdelkov v naši tovarni.
H. G. SAAL & CO.,
4410 Ravenswood Ave.,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO TAKOJ
pet delavcev, ki so pri volji učiti se za prodajalce. Angleščina ni absolutno potrebna. Ljudje, ki imajo veselje, lahko prislužijo od $50 do $75 tedensko. Pridite do:
3342 West 26th St.,
med 9 jutro in 8 P. M.
Blizo Homan ave., Chicago.

POTOP. Zgodovinski roman.

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Da, ne vzbudili bi se niti po strelu i ztopa.'

"A! odvrne Čarnecki. 'Na kaj misliš?'

"Mislim na Zbaraž ter na one izlete, na katerih so obleženci prizadjali pobalinstvu toliko gorja."

"Ti si kakor volk; še po noči misliš na kri.'

"Za Boga živega, napravimo izlet! Pobijemo jim vojake ter zamašimo z železom toppve. Oni se ne nadejajo ničesar podobnega.'

Čarnecki skoči po koncu.

"Izvrstna misel!" zakliče. "Jutri pridejo brzkone ob pamet. Oni si brzkone mislijo, da so nas že dovolj nastrašili ter samo še čakajo, da se jim udaro. Izborna misel!. . . Pravcata vitežka ideja! Kako, da mi to še ni prišlo v glavo! Treba je samo najaviti to duhovniku Kordeckemu, ker tu je on poveljnik."

Čarnecki in Kmitic nemudoma odideta.

Prednik se je ves ta čas pomenkoval v dvorani z mečnikom seradskim. Ko je zaslišal korake, je dvignil glavo, odrinil svečo na stran in vprašal?"

"Kdo je tam? Kaj je novega?"

"Jaz sem Čarnecki in Babinič je z menoj. Ne moreva spati, ker naju Švedje vznemirjajo. Ta Babinič, oče, je velik nemirnež; ne more sedeti na mestu. Kar na vso silo hoče iti za obzidje k Švedom ter jih vprašati, ali bodo tudi jutri tako streljali, ali pa privoščili nam in sebi miru?"

"Kako to?" vpraša začuden prednik. "Babinič hoče oditi iz trdnjave?"

"V družbi, v družbi," odvrne urno Čarnecki, "tudi jaz in nekoliko drugih vojakov pojdemo ž njim. Sedaj spé tam vsi trdno; niti ognjev ni videti . . . Vse preveč se zanašajo na našo slabost."

"Zanašimo jim topove!" dodá vneto Kmitic.

"Dovolite mi, da vas objamem!" zakriči mečnik seradski. "Srbi vas roka, da hočete moriti ludi po noči. To je veliko junaštvo, ki nam utegne dokaj koristiti. Odobrujem vajin namen ter sem celo pripravljen sam iti z vama."

Prednik je osupnil iz početka nad to nakano, toda pomislil je nekoliko in spoznal, kako vabljiv je ponočni izlet.

"Dovolite mi, da nekoliko molim," reče.

Po teh besedih se zgrudi pred podobo Matere božje, moli nekaj časa z razprostrtimi rokami; konečno vstane z jasnim licem.

"Pomolite sedaj tudi vi," reče, "na to pa pojdite z Bogom."

Četrt ure pozneje odidejo vsi štirje ter se napoté na obzidje. Švedje so trdno spali na nasipih. Noč je bila zelo temna.

"Koliko vojakov hočete vzeti?" vpraša prednik Kmitica.

"Jaz?" odvrne Andrej z začudenjem. "Jaz nisem tukaj poveljnik in tudi kraja ne poznam tako dobro kakor gospod Čarnecki. Pojdem s sabljo, voda vojake naj vodi gospod Čarnecki, mene in druge . . . Rad bi pa imel, ko bi tudi moj Soroka šel z nami; on je okruten glavorez."

Ta odgovor je bil všeč Čarneckemu in predniku, ki je videl v njem javni dokaz Kmiticeve skromnosti. Niti minute niso zamudili, poprijeli so dela, izbrali ljudi, zabičali jim, naj bodo kolikor le mogoče tihi, ter jeli odstranjevati kamenje in opeko iz zamašenega predora.

To delo je trajalo jedno uro. Naposled je bil predor odprt in vojaki, oboroženi s sabljami, samokresi ter nekateri celo s puškami, so se jeli izgubljati v njem. Nekateri kmetje so se oborožili s kosami, ker so jim bili najbolj vajeni.

Ko so prišli na drugo stran obzidja, se sešteješo. Čarnecki stopi oddelku na čelo, Kmitic ostane poslednji, in tako odrinejo ob dolžini okopa, pridržuje sapo v prvih, liki volkovi, bližajoč se ovčjemu hlevu. Na gledé na vso previdnost, se je vendar časih ozval odmev kose ali sablje, po čemur se je lahko spoznalo, da se pomikajo izletniki naprej. V dolini se ustavi Čarnecki. Tu pusti nekoliko ljudij pod poveljništvom nekega Janiča, starega in vstrajnega vojaka, katerim zapove, naj ležepo po tleh; sam pa jo krene na desno, otipaje mehko zemljo pod nogami, po kateri niso več odmevali koraki, in jame urneje voditi svoje krdelo. Namenil se je bil namreč, da obhodi nasip ter udari od zadaj na speče in jih podi proti samostanu na Janičeve ljudi. Ta svet mu je dal Kmitic, ki je korakal sedaj poleg Čarneckega s sabljo v roki ter šepetal:

"Nasip je brzkone tako narejen, da se nahaja med njim in glavnim taborom nekoliko praznega prostora. Straže, ako so sploh nekatere, stojé gotovo pred nasipom, a ne na oni strani . . . Tako jih lahko brez ovir obkoljimo ter plameno na nje od one strani, od katere najmanj pričakujejo napada."

"Prav," odvrne Čarnecki. "Niti jeden zmed teh nam ne uide!"

"Ako se kdo oglasi, ko stopimo čez nasip," reče Kmitic, "dovoli gospod, da jaz odgovorim . . Znam govoriti po nemški kakor po poljski, torej si bodo misliti, da prihaja kdo od generala."

"Da bi le straž ne bilo za nasipi."